

El pas de l'Hospital Psiquiàtric de la Diputació a la Generalitat (1992)

Text > **FREDERIC SUÑER I CASADEVALL**, diputat provincial del 1987 al 1996, president de la Diputació de Girona del 1996 al 1999 i president de l'IAS del 1987 al 1996

Ho recordo, era el dia 13 de juliol de 1987 quan vaig prendre possessió de la presidència de l'IAS. El meu despatx era en un pis que donava a la plaça del Marquès de Camps. Vaig estar-hi nou anys.

Eren els inicis d'una fugissera etapa política en què prevalia en certa manera la curiositat per sobre de tot. En entrar com a diputat provincial, el president Arnau, quan va distribuir els càrrecs, em va assignar l'IAS, que era l'ens de gestió dels serveis sanitaris, bàsicament dels dos hospitals propis, el Santa Caterina i el Psiquiàtric de Salt, i una temporada s'hi va afegir la presidència del Patronat de Serveis Socials, que portava tot el conjunt del Puig d'en Roca.

Abans ja havia tingut un primer contacte amb l'hospital. Vaig conviure un temps amb un equip de l'aparell digestiu que portaven els doctors López Alumà, Verdaguer i Reyner. D'allí treia les mostres de sang i els diagnòstics per a la meua tesi doctoral, sobres tromboelastografia de les hepatitis.

Un punt anecdòtic, si bé prou demostratiu, de l'activitat del Santa Caterina el veia a la meua farmàcia: en algunes receptes de l'hospital hi posava «Servicio exclusivo para pobres».



>> Tancament definitiu de la històrica construcció del manicomí, el dia 14 de juny de 2006. Els últims vuitanta-cinc usuaris que encara hi vivien van ser traslladats a edificis del nou Parc Hospitalari. Font: ARXIU DE L'INSTITUT D'ASSISTÈNCIA SANITÀRIA (PEP IGLÉSIAS).

De l'assistència psiquiàtrica en tenia els records difusos propis de la majoria. Recordo com, de menut, la paraula *psiquiàtric* ens quedava molt lluny; per a nosaltres allò era el *manicomí*. Quan els alcaldes es trobaven amb personatges incòmodes, que portaven problemes (de vegades, greus), la solució era l'ingrés al psiquiàtric. Recordo el cas d'un conegut, un personatge poc recomanable, i com la meua mare ens va dir (potser com a advertència) allò

Un punt anecdòtic, si bé prou demostratiu de l'activitat del Santa Caterina, el veia a la meua farmàcia: en algunes receptes de l'hospital hi posava «Servicio exclusivo para pobres»



>> Frederic Suñer (a la dreta) amb el conseller Xavier Trias, autoritats i professionals durant una visita institucional al psiquiàtric, a finals de la dècada dels noranta. (Autoria desconeguda)

de «Ho sabeu? A *fulano* l'han portat a Salt». I un cas que em va afectar més tard: un home que va ingressar a crònics i que, quan va tornar a Palafrugell, estava enfadat perquè deia que a l'hospital s'hi estava millor i volia tornar-hi, i cada cop que em veia m'ho feia saber. I també recordo una certa popularització de la psiquiatria quan es va parlar, durant un temps, dels moviments antipsiquiatria, a Itàlia, i de Basaglia.

Amb aquests lligams em feia càrrec de la presidència de l'IAS, que ja es va iniciar amb nous corrents, quan va arribar la transició democràtica, acompanyat de l'aparició dels psicòtrops.

El panorama era el següent: un hospital que convenia posar al dia i un centre psiquiàtric únic a la província, tradicionalment en mans de la Diputació i on ja s'havien pres mesures importants que calia aprofundir. I tot això amb la previsible absorció per part de la Generalitat dels serveis sanitaris de les diputacions.

En el cas de Santa Caterina, primer calia una actuació ràpida, ja que el seu futur no estava clar i hi havia interessos per convertir-lo en hospital de crònics. La inquietud era manifesta entre el personal. Calia una intervenció urgent per posar-lo al dia. Recordo la primera fase, que va consistir a crear

un departament d'urgències. En el cas del psiquiàtric, la feina era continuar i aprofundir actuacions ja iniciades.

Païda l'entrada, hi havia tres opcions ben clares de cara al futur: Un cop estabilitzat l'avenir del Santa Caterina, una segona fase consistia a portar-lo a Salt, on hi havia terrenys sobrants per fer-hi un edifici nou, amb l'oferta final que un cop a Salt, l'edifici del vell hospital esdevingués la seu dels serveis de la Generalitat a Girona. També calia continuar amb les reformes importants al psiquiàtric, que tenien com a objectiu disminuir dràsticament els crònics i crear una assistència comarcal lligada a l'hospital. I un cop endegat tot, calia negociar la transferència dels serveis a la Generalitat.

Un altre fet bàsic va ser crear un equip que des de l'IAS dirigís i coordinés les actuacions. Aquí vaig tenir sort, tant per les persones escollides com per les que ja hi havia.

Sobre aquest projecte de futur esmentat, si bé hi havia per part de la Diputació i del seu president una col·laboració total, era evident que calia iniciar ràpidament els contactes amb els responsables de la Generalitat en el camp sanitari. El primer pas va ser informar i posar al corrent de tot el

Quan els alcaldes es trobaven amb personatges incòmodes, que portaven problemes (a vegades, greus), la solució era l'ingrés al psiquiàtric

conseller d'aleshores, el Dr. Laporte, al qual va seguir el Dr. Xavier Trias.

Els contactes van continuar a tots nivells, i van culminar amb les visites del conseller d'Economia d'aleshores, Macià Alavedra, i la visita del president Pujol.

Entretant, un fet important i esperat que va ser positiu va ser l'aprovació, el 1992, de la transferència dels serveis de salut de les diputacions a la Generalitat de Catalunya, seguint el Pla de Salut de Catalunya. Aquí, el model, diguem-ne, gironí d'assistència psiquiàtrica, amb la xarxa comarcal d'atenció, va tenir-hi el seu paper. L'IAS va passar a ser un servei més del Servei Català de la Salut i tots vam continuar en els mateixos càrrecs.

El procés ja iniciat va seguir el seu curs: el concurs de projectes (que va reunir-ne uns quants), l'exposició d'aquests projectes al Col·legi d'Arquitectes i l'aprovació del projecte definitiu, que va costar 4.500 milions de pessetes. Quan vaig deixar la presidència de l'IAS i vaig passar a la Diputació, les coses ja estaven encarrilades. I poc temps després d'abandonar jo la tasca política, l'aleshores president Maragall va inaugurar el nou hospital.

En fi, un cicle que podríem resumir com a centralització de serveis i, en el cas gironí, com a pas d'un hospital de beneficència a un complex sanitari com és el Parc Hospitalari Martí i Julià de Salt.

I en aquest procés hi van participar una munió de persones que, des de tasques diferents i complementàries, el van fer possible. Formen part d'aquesta minihistòria tot l'equip de l'IAS, encapçalat per Ramon Llibre i Martí Masferrer; els presidents Arnau i Macias; els consellers Laporte, Trias i Rius; els secretaris generals Joaquim Tosas i Josep Arqués, i els caps del Servei Català de la Salut Jaume Roma, Ramon Massaguer i Salvador Doy.